

استهلال

از دیدگاه فقهی مذاهب اسلامی

www.ketab.ir

مؤلف:

شیخ خلیل افرا



نشر راشدین

Rasheedin Publication

افرا، خلیل، ۱۳۴۷-
استهلال از دیدگاه فقهی مذاهب اسلامی / مولف خلیل افرا؛ ویراستار راهب

تهران: راشدین، ۱۳۹۹.

۲۶۲ص.

۳-۳۶۱۸۹۲-۶۰۰-۹۷۸

فیفا:

هلال ماه — رویت (فقه)

(New moon — Visibility (Islamic law

BP۱۸۸/۱۳:

۲۹۷/۳۵۴:

۷۴۴۷۸۸۵:

فیفا:

www.ketab.ir

استهلال از دیدگاه فقهی مذاهب اسلامی

شیخ خلیل افرا

دکتر راهب عارفی

آتوسا محمدی

نجمه یزدانی بخش

اول - ۱۳۹۹

۱۰۰۰

۳-۸۹۲-۳۶۱-۶۰۰-۹۷۸

۸۷۰.۰۰۰ ریال

میدان انقلاب - کارگر جنوبی - کوچه گشتاسب - پلاک ۴ واحد ۶

www.siteketab.com

rashed1829@yahoo.Com

سرشناسه

عنوان و نام پدیدآور

عارفی.

شخصات نشر

شخصات ظاهری

شابک

وضعیت فهرست نویسی

موضوع

موضوع

رده بندی کنگره

رده بندی دیویی

شماره کتابشناسی ملی

وضعیت رکورد

انتشارات راشدین

عنوان کتاب:

مؤلف:

ویراستار:

صفحه آرا:

طراح جلد:

نوبت چاپ:

شمارگان:

شابک:

قیمت:

نشانی:

پایگاه اینترنتی:

پست الکترونیک:

فهرست مطالب

۱۵	پیشگفتار.....
	بخش اول: مفهوم شناسی رؤیت هلال
۱۹	فصل اول: کلیات.....
۲۵	فصل دوم: واژه‌شناسی.....
۲۵	ماده هَلَل و مشتقات آن در منابع لغت.....
۲۶	ماده هَلَل در قرآن.....
۲۷	ماده هَلَل در احادیث.....
۲۹	وجه تسمیه هلال.....
۳۰	موضوع هلال و کاربری آن از دیدگاه قرآن.....
۳۰	تقویم طبیعی.....
۳۲	مفهوم رؤیت هلال.....
۳۵	فصل سوم: حالت‌های مهم در هلال و بررسی آن.....
۳۶	اهله یعنی چه؟ و چند حالت دارد؟.....
۳۹	فصل چهارم: رؤیت هلال از دیدگاه فقهای متقدم.....
۴۳	رؤیت از دیدگاه امامیه.....
۴۹	فصل پنجم: رؤیت هلال از دیدگاه فقهای اهل سنت.....
۵۰	رؤیت ماه در روایات.....
۵۱	روایات شهادت به رؤیت.....
۵۵	رؤیت از دیدگاه اهل سنت.....
۶۳	اشکال.....
	بخش دوم: عوامل مؤثر در رؤیت ماه نو (چرا همزمان رؤیت نمی‌شود؟)
۷۱	فصل اول: اختلاف طول جغرافیایی.....
۷۱	اختلاف عرض جغرافیایی.....
۷۳	بررسی پدیده‌های وابسته به مدار ماه.....
	فصل سوم: نگرشی بر تقویم قمری و رؤیت هلال ماه
۷۷	فصل اول: نگرشی بر تقویم قمری و رؤیت هلال ماه.....
۷۹	مبانی تقویم هجری قمری.....

۷۹	تقویم هجری قمری هلالی
۸۰	تقویم هجری قمری قراردادی
۸۰	چرا در تقویم هجری قمری اختلاف پیش می‌آید؟
۸۱	مقایسه‌ی تقویم هجری شمسی و هجری قمری
۸۲	رؤیت قبل از زوال
۸۴	بررسی روایات دیدن هلال در روز
۸۵	فصل دوم: دیدگاه فقها درباره دیدن هلال در روز
۸۶	نظر اهل سنت در دیدن هلال در روز
۸۷	تطوق و غیوبت شفق
	بخش چهارم: نکات مهم دیگر درباره رؤیت هلال
۹۱	فصل اول: انواع ماه‌ها (ماه هلالی و ماه نجومی)
۹۲	ماه هلالی حسابی
۹۳	ماه هلالی رؤیتی
۹۳	ماه نجومی
۹۴	حرکت وضعی
۹۷	فصل دوم: شورای رؤیت هلال
	بخش پنجم: اثبات هلال از طریق رؤیت
۱۰۱	فصل اول: اثبات بوسیله تعداد نفرات
	فصل دوم: آیا با دیدن و خبر دادن از رؤیت شخص، رمضان ثابت میشود یا شرط معین لازم است؟ یا باید خبر دهندگان به رؤیت متعدد و زیاد باشند؟
۱۰۳	
۱۰۵	فصل سوم: آیا رؤیت هلال با تلسکوپ، ابزار جدید و چشم مسلح کافی است؟
۱۰۹	فصل چهارم: ادله و مؤیدات اعتبار رؤیت با چشم مسلح
۱۱۰	ادله عدم اعتبار رؤیت هلال با چشم مسلح
۱۱۱	مؤیدات و شواهد عدم اعتبار رؤیت هلال با چشم مسلح
۱۱۳	اثبات رؤیت ماه با چشم غیرمسلح
۱۱۵	فصل پنجم: تحریر محل نزاع
۱۱۹	ادعا و ادله کسانی که رؤیت هلال را با چشم مسلح کافی نمی‌دانند
۱۱۹	ادعای انصراف
	بخش ششم: مطالع
۱۲۳	فصل اول: فقهایی که وحدت افق را شرط دانسته‌اند
۱۳۱	فصل دوم: کسانی که وحدت افق را شرط ندانسته‌اند

۱۳۹.....	دیدگاه شرط وحدت افق.....
۱۴۱.....	فصل سوم: تحقیق لغوی لفظ مطالع.....
۱۴۲.....	اقلیم.....
۱۴۳.....	اعتبار و عدم اعتبار مطالع.....
۱۴۴.....	دیدگاه امامیه.....
۱۴۹.....	فصل چهارم: دیدگاه مذاهب امامیه.....
۱۵۳.....	فصل پنجم: اعتبار بلاد بعید و بلاد قریب و تعریف بلاد قریب و بعید.....
۱۵۵.....	دلایل اعتبار مطالع و دلایل بلاد بعید و قریب.....
۱۵۶.....	توضیح برخی مطالب راجع به حدیث قریب.....
۱۵۷.....	محل اختلاف.....
۱۵۹.....	فصل ششم: آراء فقهاء و مجتهدین در اعتبار اختلاف مطالع.....
۱۵۹.....	نظر جمهور فقهاء و مجتهدین ثلثه.....
۱۶۰.....	نظریه فقهای و مجتهدین شافعیه.....
۱۶۱.....	قاعده‌های اتحاد مطلع و اختلاف مطالع به نظر فقهای شافعیه.....
۱۶۲.....	رؤیت هلال در یک کشور شرقی.....
۱۶۲.....	رؤیت هلال در یک کشور غربی.....
۱۶۶.....	توضیح لازم و طرح دو مسأله روز.....
	بخش هفتم - اثبات ماه از روش حساب‌های فلکی
۱۷۵.....	فصل اول: علم فلکیات و نجوم.....
۱۷۶.....	تنجیم و ستاره‌شناسی.....
۱۷۷.....	ادله جواز علم نجوم.....
۱۷۹.....	اخبار آینده منجمین بدون اعتماد به تأثیرات آن.....
۱۸۰.....	چند مسأله مربوط به تنجیم.....
۱۸۱.....	نگرشی بر رؤیت هلال در علم نجوم.....
۱۸۲.....	تأثیر حساب و فلکیات در رؤیت هلال.....
	فصل دوم: آیا اثبات ماه رمضان و عید فطر و عید قربان با محاسبات علم نجوم و یا اثبات فلکیون پذیرة
۱۸۷.....	می‌شود یا خیر؟.....
۲۰۳.....	فصل سوم: ادله شرعی در اثبات ماه‌های قمری با محاسبات نجومی و فلکی.....
۲۰۶.....	بیان ادله در رد محاسبات فلکی و نجومی.....
	بخش هشتم: ستادها و گروه‌های استهلال
۲۱۷.....	فصل اول: چگونگی استهلال در کشور ایران و از چه زمانی ستاد استهلال تشکیل گردید؟.....

سخن ناشر

موضوع استهلال و احراز حلول ماه قمری برای بهجا آوردن تکالیف دینی امری ضروری است؛ از این رو، بحث و بررسی پیرامون این موضوع اهمیت زیادی دارد؛ زیرا انجام پاره‌ای از احکام و تکالیف فردی و اجتماعی بلکه کل ابواب فقهی و مسائل شرعی منوط به احراز آغاز و پایان ماه قمری است و همان طوری که می‌دانیم رؤیت هلال یک فعل خارجی است و از قبیل تشخیص موضوع احکام است که هر فرد مکلفی می‌تواند شخصاً به تشخیص آن اقدام کند و به علم خود عمل نماید و نیازی به تقلید در این مسأله نیست. اما چون غالب مردم خود موفق به رؤیت هلال نمی‌شوند، از آنجا که به مرجع تقلید خود اطمینان کامل دارند در این مسأله بنابر نظر ایشان عمل می‌کنند و همین باعث شده است که تصور شود که در این مسأله نیز حتماً باید از مرجع تقلید خود اطاعت کنند.

در مبحث این کتاب، نحوه شکل‌گیری هلال ماه و شرایط استهلال و دیدگاه فقها در این رابطه و موضوع اثبات ماه چه از طریق رؤیت با چشم مسلح و غیرمسلح، محاسبات فلکی و نجومی و اختلاف مطالع و افق معتبر است یا خیر؟ و اهل سنت و مراجع بزرگوار و وضعیت رؤیت‌پذیری و اثبات ماه‌های قمری به ویژه ماه‌های رمضان و شوال است و یکی از موضوعات و مباحث کاربردی در عرصه تبلیغ، مسئله استهلال است که مبلغان گرامی در طول تبلیغ، خصوصاً ماه رمضان و شوال با آن مواجه هستند. البته اختلاف فقها در همه ماه‌های قمری جریان داشته و دارد. اما مردم بیشتر در مورد ماه مبارک رمضان حساسیت دارند. این اختلاف‌نظرها بیشتر نمود پیدا می‌کند و متأسفانه گاهی اوقات بهانه‌هایی ایجاد می‌کند. گاه همین اختلاف و بلا تکلیفی‌هایی اهرمی برای افراد سودجو می‌شود که اصل دین و دیانت را زیر سؤال می‌برند.

خداوند متعال در قرآن کریم می‌فرماید: «وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْإِهْلَةِ قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ» «و از تو درباره‌ی هلال‌های ماه می‌پرسند، بگو: آنها بیان اوقات (تقویم طبیعی) برای (نظام زندگی) مردم و (تعیین وقت حج) است.»

اکثر مذاهب اسلامی بلکه همه مذاهب اسلامی رؤیت هلال را مهم‌ترین نشانه‌ی شروع ماه قمری می‌دانند و بر همین اساس نسبت به آن حساس هستند.

حدیث «صوموا لرؤيته و أفطروا لرؤيته» «روزه بگیرید با رؤیت آن (هلال) و افطار کنید (به عید فطر) با رؤیت آن»، فقها را بر این داشته است تا در موضوع رؤیت دقیق شوند.